

Foto: Halden Arbeiderblad

Motstand mot bompenger: Resultater fra følgeprosjekt i PLATON

10.11.2021

Marianne Aasen (CICERO), Håkon Sælen (CICERO) og Andreas Kokkvoll Tveit (TØI)

Bakgrunn

Full kollisjon om bompenger-tilbud fra regjeringen

Få fakta på bordet før dere konkluderer, er oppfordringen fra Venstres Hallstein Bjercke til resten av borgerlig side og til de rødgrønne.

Tommy Skauen

Stemte FNB i lokalvalget 2019	%
Oslo	5,8%
Stavanger	9,2%
Bergen	16,7%

Bompengene kan skyve Frp ut av regjering. Høyre venter på enighet.

Aldri før har debatten om bompenger truet med å felle en regjering. Her kan du lese om hvorfor det skjer nå.

Studie 1) Hva kjennetegner motstandere av bompenger?

- CICEROs klimaundersøkelse (prosjektet ACT)
- Februar-April 2020
- N=2029
- Utvalg er representativt for den norske befolkning
- Utfallsvariabel: «Hvor positiv eller negativ er du til bompenger?»

	Variabel	Definisjon
Sosiodemografisk	Alder	År
	Kjønn	1=kvinne; 0=mann
	Utdanning	1=høyskole/universitetsgrad; 0=anden utdanning
	Inntekt	Husholdningsinntekt
	(De)sentralitet	SSBs klassifisering av kommuner fra 1(Oslo med omegn) til 6 (f.eks. Utsira)
Egen-interesse	Tilgang fossilbil	1=husholdning har tilgang til bensin/diesel/hybridbil
	Tilgang alternativer	1=«Det finnes ingen alternativer til bensin/dieselbil som reisemåte til arbeids-/studiestedet»
Holdninger	Venstre-høyre	Indeks basert på 4 spørsmål om statens rolle i samfunnet
	Klimaskepsis	Indeks basert på: 1) Klimaendringer skjer; 2) har negative konsekvenser; 3) er menneskeskapt
	Pro-miljø	Indeks basert på 2 spørsmål om miljøvern
	Nativisme	«Det er viktig for meg å være fordomsfri overfor innvandrere»
	Populisme	«Folket, og ikke politikerne, bør ta de viktigste politiske beslutningene»

Resultater

- Motstandere av bompenger kjennetegnes *ikke* spesielt av
 - Lav inntekt
 - Kjønn
 - Usentralt bosted
 - Mangel på alternativer til bil
- Men derimot av:
 - Lav utdanning
 - Tilgang til fossibil
 - Klimaskepsis
 - Negative holdninger til miljøvern
 - Høyrepulistiske holdninger
 - Konservativt syn på statens rolle

Studie 2) Betydningen av kollektivtilbud

- Vi studerer hvordan kollektivtilbud påvirket hvordan folk stemte ved kommunevalget i 2019.
- Individdata på stemmegivning hentes fra Lokalvalgundersøkelsen (LVU).
- Forskere ved TØI har ved hjelp av Entur og Google Maps estimert reisetider med ulike transportmidler fra alle grunnkretser i de tretten største byområdene i Norge.
 - *Finmasket geografisk oppløsning: Oslo har 589 grunnkretser.*
 - *For alle grunnkretser har vi beregnet hvor mange minutter det tar å reise til et punkt i sentrum med henholdsvis kollektivtransport og privatbil.*

Variabler i analysen

- «Avhengig variabel»: Om folk stemmer et anti-bompengeparti eller ikke.
 - Vi regner Folkeaksjonen *Nei til mer bompenger (FNB)* og *Fremskrittspartiet (FrP)* som anti-bompengepartier.
- Forklарingsvariabel: reisetid med kollektivtrafikk minus reisetid med privatbil.
- Andre variabler: Utdanning og inntekt

Resultater

- Når vi studerer alle tretten byområdene, så finner vi en effekt i forventet retning, men den er ikke statistisk signifikant.

Resultater

- Men når vi kun studerer Oslo, Bergen og Trondheim, finner vi sterk støtte til hypotesen vår:
 - *Folk som har lite konkurransedyktig kollektivtilbud har langt større sjanse for å stemme på et anti-bompengeparti enn de som har relativt konkurransedyktige kollektivtilbud.*
 - *Dette gjelder også når utdanning og inntekt er tatt i betrakting.*
 - *Oslo, Bergen og Trondheim har viktige likheter:*
 - Relativt store byer
 - Styrt av Ap-ledede koalisjoner siden (minst) 2015.
 - Strammet inn bompengeregimet kort tid før 2019-valget.

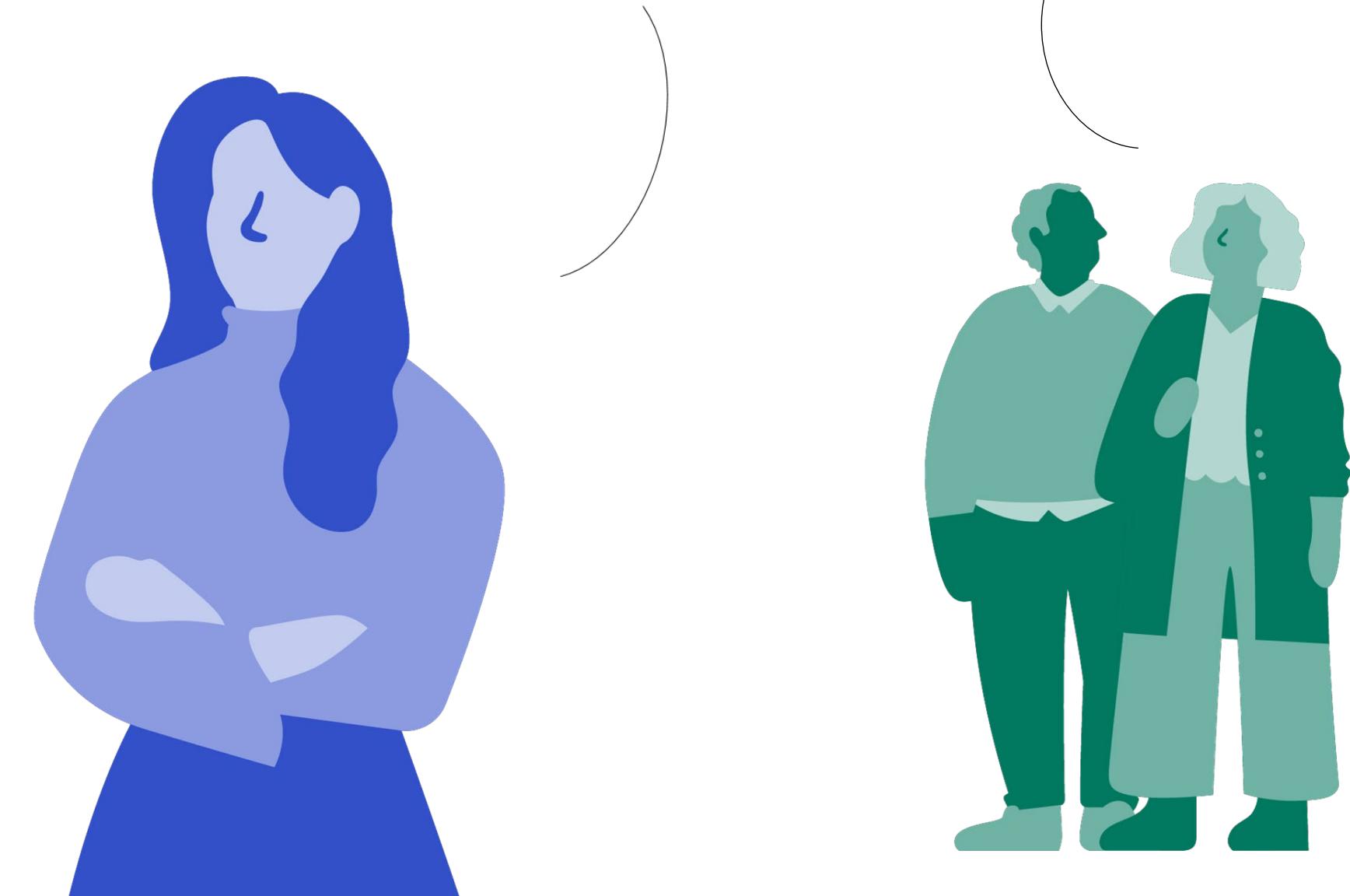
Oppsummering – hva kjennetegner motstandere av bompenger?

- Materiell egeninteresse har betydning, men andre forklaringer er viktigere
- Kulturell distanse til beslutningstagere og prosesser

Motstand mot omstilling
som del av et holdningskompleks
Andre bekymringer

Når folka jeg vasker hos flyr til
London ti ganger i året må jeg kunne
slippe bompenger på vei til jobb.

Vi har mye lavere forbruk enn
de som styrer, og disse
politikerne som beslutter at
innvandring er greit sitter godt i
jobbene sine.

Referanser

- Aasen, M. and H. Sælen (under review). Right-wing populism and opposition against climate policies: the case of road tolls in Norway
- Aasen, M. med flere (2019). Folk og klima: Nordmenns holdninger til klimaendringer, klimapolitikk og eget ansvar. CICERO rapport 2019:20.
[Rapport 2019 20 HQweb.pdf \(cicero.oslo.no\)](#)
- Krange, O., Kaltenborn, B.P. and Hultman, M., 2019. Cool dudes in Norway: Climate change denial among conservative Norwegian men. *Environmental Sociology*, 5 (1), 1-11 Available from: <https://doi.org/10.1080/23251042.2018.1488516>.
- Krange, O., Kaltenborn, B.P. & Hultman, M. “Don’t confuse me with facts”—how right wing populism affects trust in agencies advocating anthropogenic climate change as a reality. *Humanit Soc Sci Commun* 8, 255 (2021). <https://doi.org/10.1057/s41599-021-00930-7Communications>
- Kulin, J., Johansson Sevä, I. and Dunlap, R.E., 2021. Nationalist ideology, rightwing populism, and public views about climate change in Europe. *Environmental Politics*, 1-24 Available from: <https://doi.org/10.1080/09644016.2021.1898879>.
- Wanvik, T.I. and Haarstad, H., 2021. Populism, instability, and rupture in sustainability transformations. *Annals of the American Association of Geographers*, 111 (7), 2096-2111 Available from: <https://doi.org/10.1080/24694452.2020.1866486>.
- Westskog, H., Amundsen, H., Christiansen, P. and Tønnesen, A., 2020. Urban contractual agreements as an adaptive governance strategy: Under what conditions do they work in multi-level cooperation? *Journal of Environmental Policy & Planning*, 22 (4), 554-567 Available from: <https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1784115>.

Marianne.aasen@cicero.oslo.no

Andreas.KokkvollTveit@toi.no

Håkon.sælen@cicero.oslo.no

 [cicero_klima](#)

 cicero.oslo.no

 [cicerosenterforklimaforskning](#)
